

Datum
2021-02-15

Revisionen

Till:
BildningsnämndenFör kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport "Grundläggande granskning"

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamhet.

Revisionen önskar att Bildningsnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 21 juni 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda. Vi vill även att nämnden går igenom resultatet av enkäten samt undersöker varför så få har besvarat den.

Med vänliga hälsningar

Bertil Wiklund
Ordförande

Grundläggande granskning - bildningsnämnden

Rapport

Kramfors kommun

KPMG AB

2021-02-15

Antal sidor 8

Kramfors kommun
Grundläggande granskning - bildningsnämnden

2021-02-15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Kommentarer från granskning år 2019	4
4	Resultat av granskningen	5
4.1	Målstyrning	5
4.2	Ekonomistyrning	6
4.3	Uppföljning av intern kontroll	7
5	Identifierade brister och utmaningar av nämnden	8
6	Slutsats och rekommendationer	8

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Sammantaget är vi, precis som föregående år, oroade över bristande budgetföljsamhet. Vi bedömer även att nämnden behöver se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål och förstärka arbetet med intern kontroll.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi bildningsnämnden:

- att undersöka varför så få ledamöter har besvarat enkäten, se avsnitt 4
- att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 4.1
- att fortsätta arbeta mot en ekonomi i balans, se avsnitt 4.2
- att se över arbetet med intern kontroll, se avsnitt 4.3

2021-02-15

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprovning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen kommer att genomföras genom:

- Dokumentstudier av underlag erhållits av nämnden och inhämtas från hemsida, bl.a. protokoll, verksamhetsplan, delårsrapport, internkontrollplan.
- KPMG har tillsammans med revisionen träffat nämndens presidium.
- Enkät till nämndsledamöter

Rapporten är faktakontrollerad av nämndsordförande och förvaltningschef.

2021-02-15

3 Kommentarer från granskning år 2019

KPMG genomförde på uppdrag av kommunens revisorer motsvarande granskning under år 2019. Nämnden svarande på rekommendationerna till denna granskning:

Nämnden tillsammans med övriga nämnder och kommunfullmäktige jobbar med målkedjan och hur de olika nivåerna skall länkas samman i en tydlig styrkedja. Under 2019 togs ytterligare ett steg i denna process och planeringen för att förfina styrsystemet under 2020 finns. På grund av den pågående pandemin har vårens process inför beslut i kommunfullmäktige försenats och som konsekvens därav har även nämndens arbete med målformuleringar skjutits upp. Det fanns inplanerat en workshop den 4 juni men den är inställd. Specifikt för bildningsnämnden i detta sammanhang är nämndens "plattform för styrning och ledning" som levt ett liv vid sidan om det kommunala styrsystemet som gäller alla nämnder och styrelsen går ut nu 2020. En process är startad att arbeta in "plattform för styrning och ledning" i verksamhetsplanen som är en del av hela Kramfors kommuns styrsystem. På detta sätt renodlas målkedjan och det blir tydligare för alla att hålla reda på vad som ska styra i verksamheten.

Handlingsplan 2020 har många åtgärder som tillsammans summerar besparingar som skall räcka för att få en ekonomi i balans till årsskiftet. Åtgärder som innebär att minska personalvolymen är samverkade under våren och åtgärderna kommer att verkställas höstterminen 2020. Med dessa åtgärder bör läget inför 2021 se betydligt ljusare ut. Dock vet vi inte vart pandemin tar oss i dagsläget. Det kommer att påverka ekonomin på ett påtagligt sätt men det är för tidigt att ta fram spåkulan och göra antaganden hur. Handlingsplanen följs upp vid varje nämndsmöte. Från och med mars månads utgång levererar ekonomerna ett månadsbokslut som är säkrare än tidigare delbokslut. De blir ett verktyg i processen att följa utvecklingen på ett säkrare sätt. Ekonomernas månadsrapporter kommer att analyseras i "Skolchefens rapport" som delges nämnden. Nu under våren är det en testperiod med dessa rapporter men från och med hösten kommer de att levereras med regelbundet och även skickas ut de månader som det inte är nämnd med undantag för någon sommarmånad. I skolchefens rapport kommer även de kvalitativa värdena att redovisas och analyseras. Det kommer att finnas ett årshjul för "skolchefens rapport" där innehållet över året kommer att variera.

I aprilnämnden antogs internkontroll för 2020, dnr: BN 2020/135. Det är en genomarbetad kontrollplan som är likvärdig med den övriga nämnder antog vid samma tidsperiod. Det är uppbyggd så att nämnderna får stöd i analysarbetet av ekonomienheten på ett systematiskt sätt.

4 Resultat av granskningen

Enkäten har skickats till 26 ledamöter. Fem ordinarie ledamöter och fem ersättare har svarat.

Vi rekommenderar nämnden att undersöka varför så få ledamöter har besvarat enkäten. Vi noterar av enkätsvaren att många av de tillfrågade har svarat "vet ej". Frågorna avser sådana områden som nämnden ansvarar för varför vi ser ett behov av att nämnden genomför en utbildning i styrning, uppföljning och internkontroll, vilket också är inplanerat dock kraftigt försenad på grund av pågående pandemi.

4.1 Målstyrning

1	Målstyrning	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt verksamhetsmål som är tydligt kopplade till KF:s mål?	5		3	2
1.2	Har nämnden/styrelsen formulerat verksamhetsmålen så att de är mätbara?	4		4	2
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur verksamhetsmålen utvecklas under året?	7		1	2
1.4	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	3		3	4

Bildningsnämnden beslutade den 4 december 2019 att anta verksamhetsplan för år 2020¹. I verksamhetsplanen framgår kommunfullmäktiges styrmodell som bygger på de fyra perspektiv som utgör de kommunövergripande målen. Utifrån dessa perspektiv med tillhörande mål har nämnden formulerat 15 nämndspecifika mål.

Vi kan av nämndens verksamhetsplan inte ta del av några aktiviteter som enligt styrmodellen är nödvändiga att utföra i respektive verksamhet för att nå de mål som den politiska ledningen fastställt.

Vi har tagit del av nämndens delårsrapport per 2020-08-31 och noterar att nämnden har följt upp 14 nämndsmål. Per sista augusti bedömer nämnden sju mål som i hög grad uppfyllda och sex mål som delvis uppfyllda. Av uppföljningen framgår kommentarer till grund för bedömningen.

4.1.1 Bedömning

Det är svårt att utifrån nämndens verksamhetsplan tolka vad/vilken nivå som ska uppnås för att målen ska anses vara uppfyllda. Det framgår inte heller hur målen ska mätas och följas upp. Vi anser att nämnden bör precisera vilka aktiviteter som ska genomföras för att nå målen.

Vi rekommenderar nämnden att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål.

¹ BN 2019-12-04 § 80

4.2 Ekonomistyrning

2	Ekonomistyrning	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
2.1	Har nämnden/styrelsen fastställt en budget i balans?	4	1	4	1
2.2	Följer nämnden/styrelsen upp ekonomin och upprättar prognoser under året?	8		1	1
2.3	Har nämnden/styrelsen fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget? ²	3	1	5	1
2.4	Har nämnden/styrelsen redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	2		3	5

Bildningsnämnden antog den 4 december 2019 en budget motsvarande 433 mnkr som senare kom att justeras enligt kommunfullmäktiges beslut om tilläggsbudget den 24 februari 2020³ till följd av regeringens förslag till ändringar i kostnadsutjämningsystemet. Justeringen resulterade i en ökad budgetram med 4 mnkr.

Bildningsnämnden beslutade den 1 april 2020⁴ att godkänna justerad detaljbudget efter beslut om tilläggsbudget, 0,4 mnkr.

Då åtgärderna från 2019 års handlingsplan inte nådde full effekt beslutade nämnden den 4 december 2019⁵ att anta en handlingsplan för år 2020 samt uppdra förvaltningen att till nämndens sammanträde i februari återkomma med konkreta utredningsuppdrag. Nämnden antog den 12 februari 2020⁶ en handlingsplan med åtgärder motsvarande 12 mnkr. Denna handlingsplan har löpande under året reviderats och redovisats för nämnden vid samtliga sammanträden.

Vi har tagit del av nämndens handlingsplan, version 7, som bygger på utfallet per sista november och noterar att handlingsplanens effekt på totalen har uteblivit trots att åtgärder verkställts. Per sista november är utfallet - 7 mnkr medan prognosen är oförändrad - 6,2 mnkr. Prognosen förklaras bl.a. av att verksamhetsutökningar inom för- och gymnasieskola lett till ett behov av fler anställda.

Vi har tagit del av delårsrapport per 2020-08-31⁷. Per augusti redovisar nämnden en negativ avvikelse, -9,4 mnkr, och helårsprognos uppgår till -6,2 mnkr. Prognosen förklaras bl.a. av minskade intäkter från Migrationsverket, personalkostnader och kostnader för hyror.

4.2.1 Bedömning

Vi är likt föregående år oroade för fortsatt bristande budgets följsamhet. Nämnden har under året antagit handlingsplaner som inte fått full effekt för att nå en budget i balans

² Ledamöter har till fråga 2.3 kommenterat att nämnden antagit en handlingsplan för budget i balans

³ KF 2020-02-24 § 8

⁴ BN 2020-04-01 § 18

⁵ BN 2019-12-04

⁶ BN 2020-02-12 § 3

⁷ BN 2020-09-23 § 52

2021-02-15

för år 2020 och kommer, såsom vi uppfattar det, anta ytterligare handlingsplan för år 2021.

Vi ser allvarligt på att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder och rekommenderar att nämnden förstärker arbetet mot en ekonomi i balans.

4.3 Uppföljning av intern kontroll

3	Uppföljning av intern kontroll	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen? ⁸	6		1	3
3.2	Är nämnden/styrelsen delaktig i risk-och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen?	1		3	6
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden/styrelsen?	7		1	2
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister?	5		2	3

Bildningsnämndens internkontrollplan för år 2020⁹ bygger på fyra kommungemensamma kontrollpunkter som har arbetats fram i samarbete med ekonomi- och HR-enheterna. Av internkontrollplanen framgår metod och tillvägagångssätt för respektive kontrollpunkt.

Det finns enligt uppgift inte någon dokumenterad riskanalys till grund för internkontrollplanen. Planen redovisar däremot att COSO-modellen, som identifierar viktiga aspekter som sedan anpassas till målen, utgör en utgångspunkt för arbetssättet för intern kontroll.

Enligt uppgift avser nämnden ta fram en skriftlig riskanalys inför internkontrollarbetet år 2021.

Resultatet av kontrollpunkterna ska enligt nämndens internkontrollplan redovisas i samband med verksamhetsberättelsen 2020.

4.3.1 Bedömning

Vi anser att en risk- och väsentlighetsanalys bör ligga till grund för uppföljning av den interna kontrollen. Detta för att säkerställa att de risker som finns inom verksamhetens områden uppmärksammas och även ligger till grund för den kommande uppföljningen.

Vi anser att det är nämnden som är ytterst ansvarig för att den interna kontrollen är effektiv. Genom att identifiera kontroller som förhindrar att fel uppstår blir processen mer effektiv och risken för fel mindre. Vi skulle gärna se att nämnden följer upp intern kontroll löpande under året.

⁸ En ledamot har till fråga 3.1 kommenterat att de håller på med ett systematiskt arbete för att förbättra processen.

⁹ BN 2020-04-01 § 21

Kramfors kommun
Grundläggande granskning - bildningsnämnden

2021-02-15

5 Identifierade brister och utmaningar av nämnden

Nämnden har identifierat det ekonomiska läget, kompetens- och resursbrist samt följer av covid-19 såsom ökad belastning på vuxenutbildningen som utmaningar.

6 Slutsats och rekommendationer

Sammantaget är vi, precis som föregående år, oroad över bristande budgetföljsamhet. Vi bedömer även att nämnden behöver se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål och förstärka arbetet med intern kontroll.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi bildningsnämnden:

- att undersöka varför så få ledamöter har besvarat enkäten, se avsnitt 4
- att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 4.1
- att fortsätta arbeta mot en ekonomi i balans, se avsnitt 4.2
- att se över arbetet med intern kontroll, se avsnitt 4.3

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Klara Engström
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.